

ОТВОРЕНО ПИСМО СТРУЧНЕ ЈАВНОСТИ УСТАВНОМ СУДУ

I

Уставни суд је на 8. седници од 27. јуна 2024. донео Решење о покретању поступка за утврђивање неуставности Закона о родној равноправности. Предмет је формиран још 2021. године (ПУз-85/2021), на основу укупно осам иницијатива које су поднете у периоду од 1. јуна 2021. до 24. јануара 2023. Осим тих иницијатива различитих физичких и правних лица, Заштитник грађана такође је поднео предлог за оцену уставности појединих одредаба Закона о родној равноправности 18. априла 2024.

Уставни суд је, у основи, утврдио да постоје четири групе спорних уставноправних питања:

- 1) Да ли је законско јемчење родне равноправности у супротности с Уставом обзиром на то да се нашим највишим правним актом штити равноправност полова (члан 15) а не родна равноправност и забрањује дискриминација по основу пола (члан 21) али не и по основу рода? Уставни суд се пита и да ли се Законом о родној равноправности утиче на саму суштину права на равноправност полова с обзиром на то да је Уставом прописано да се законом може прописати начин остваривања људских права „ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права“ (члан 18 став 2).
- 2) Да ли се законом може прописивати родно осетљив језик, односно да ли је „(нова) стандардизација језика“ уопште *materia legis*, или је она домен науке о језику? Затим, да ли је родно осетљив језик „различита категорија од српског језика, односно стандардизованог типа српског језика“, и ако јесте, како треба да поступају субјекти који су, под претњом прекршајне одговорности, дужни да примењују родно осетљив језик, односно да надзиру његову примену, имајући у виду да они имају обавезу да поштују и Закон о употреби српског језика у јавном животу, који подразумева стандардизовани тип српског језика? У складу с наведеним, за Уставни суд постављају се и питања усаглашености обавезујућих одредаба о родно осетљивом језику с начелом владавине права (члан 3 Устава) и дужношћу чувања културног и историјског наслеђа (члан 89 Устава). У контексту родно осетљивог језика као лингвистичке категорије, Уставни суд се пита да ли се Законом о родној равноправности може мењати стандардизовани језик националне мањине и надлежност институција које се баве стандардизацијом језика националне мањине. Ово је посебно значајно за оне језике националних мањина на којима се остварују настава у образованом систему и информисање и који су у службеној употреби на одређеним подручјима Републике Србије. С тим у вези, за Уставни суд се додатно поставља питање да ли је прописивање родно осетљивог језика у сагласности с Уставом зајемченим правом припадника националних мањина на очување посебности, између осталог и коришћењем свог језика (члан 79 став 1). Коначно, поставља се и питање да ли је прописана употреба родно осетљивог језика у складу с уставном нормом о службеној употреби српског језика у Републици Србији (члан 10 став 1).

- 3) Да ли прописана употреба родно осетљивог језика „ограничава, у мери у којој допушта Устав, права свих грађана да користе српски језик према свом слободном уверењу и достојанству личности, односно праву на слободан развој личности из члана 23 став 2 Устава“? Наиме, „да ли је циљ постизања равноправности“, у смислу у којем је родно осетљив језик средство којим се се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности жена и мушкараца, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу, „већи од права и слободе сваког појединца да се користи језиком према свом слободном уверењу и достојанству личности, односно праву на слободан развој личности из члана 23 став 2 Устава“? С тим у вези, Уставни суд поставља и питање да ли се родно осетљивим језиком као средством којим се се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности жена и мушкараца, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у личном и професионалном животу, ограничава слобода мисли и уверења, и слобода мишљења и изражавања (чл. 43 и 46 Устава).
- 4) Да ли су испуњени стандарди прецизности и јасности, неопходни за остваривање владавине права (члан 3 Устава), када је реч о одредбама које се односе:
- на појам родно осетљивог језика као језика „којим се промовише равноправност жена и мушкараца“ и као средства, „којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу“ (члан 6 став 1 тачка 17 Закона);
 - на оне посебне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности које одређује и спроводи орган јавне власти и послодавац и којима се мора обезбедити „употреба родно сензитивног језика како би се утицало на уклањање родних стереотипа при остваривању права и обавеза жена и мушкараца“ (члан 10 став 3 тачка 6 Закона);
 - на дужност органа јавне власти „да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни, примену међународних стандарда и Уставом гарантованих права у тој области, употребу родно осетљивог језика у називима радних места, положаја, звања и занимања, као и да, у оквирима својих надлежности, воде политику једнаких могућности за жене и мушкарце и планирају, доносе, спровode и јавно објављују резултате посебних мера“ (члан 25 став 1 Закона);
 - на дужност органа јавне власти и послодаваца који обављају послове у области образовања и васпитања, науке и технолошког развоја да предузимају мере које обухватају „коришћење родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима, занимањима и лиценцама, као и у другим облицима образовно-васпитног рада“ (члан 37 став 1 тачка 4 подтачка 3 Закона);
 - на дужност средства јавног информисања да „приликом извештавања користе родно осетљив језик и да развијањем свести о значају родне

равноправности доприносе сузбијању родних стереотипа, друштвених и културних образаца, обичаја и праксе засноване на родним стереотипима, дискриминације на основу пола, односно рода и других личних својстава, као и родно заснованог насиља, насиља у породици и насиља према женама“ (44 став 3 Закона);

- као и на прекршајну одговорност одговорног лица органа Републике Србије, органа територијалне аутономије и органа јединице локалне самоуправе, за коју је порописна новчана казна од 5.000 до 150.000 динара, ако не поступи по обавезама прописаним у члану 37 (члан 68 став 1 тачка 9 Закона)?

Осим што је покренуо поступак за утврђивање неуставности Закона о родној равноправности, Уставни суд је истим решењем обуставио извршење појединачног акта или радње предузете на основу одредаба тог закона, у складу с могућношћу коју му пружа Закон о Уставном суду (члан 56 став 1). Суд је ту привремену меру образложио тиме да се „за значајан број законских одредаба [...] као спорно поставља питање да ли одредбе испуњавају стандарде којима се обезбеђује остваривање начела владавине права, правне сигурности и једнакости свих пред Уставом и законом, те да се спорно уставноправно питање односи и на законске норме чије кршење законодавац прописује као казнено дело – прекршај“, из чега произлази да би „у примени оспорених одредаба Закона могле наступити неотклоњиво штетне последице на субјекте на које би се одредбе Закона примењивале“.

II

С обзиром на одлуку Уставног суда да покрене поступак за утврђивање неуставности Закона о родној равноправности – у целини и да обустави извршење појединачних аката донетих или радњи предузетих на основу његових одредаба, стручнајавност осећа потребу да постави одређена питања Уставном суду и има право да очекује одговоре на њих (у виду конференције за штампу, попут оних које су се одржавале до 2012. године), као и да му упути одређене захтеве.

Најпре, зашто Уставни суд калкулише с тајмингом покретања поступка те доноси решење о покретању поступка чак три године од формирања предмета – подношења првих иницијатива? И тоуправо пошто је истекао *vacatio legis* од три године за ступање на снагу одредаба о примени родно осетљивог језика. Како се такво неодговорно поступање Уставног суда уклапа у његово наводно залагање за владавину права, правну сигурност и једнакост свих пред Уставом и законом? Да ли Уставни суд то чини тек 27. јуна 2024. да би унапред умирио један део јавности због своје друге политикантске одлуке, оне која ће уследити на 9. седници од 11. јула 2024, којом ће касирати Уредбу о престанку важења Уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“? Уставни суд би морао знати да је дужан не само да буде независан државни орган већ и да у јавности оставља утисак своје независности, а оваквим својим поступањем он такав утисак не оставља.

Затим, зашто Уставни суд манипулише и у погледу начина покретања поступка у односу на Закон у целини? Наиме, све иницијативе које Суд наводи у Решењу о покретању поступка оспоравају конкретне чланове Закона, осим две у којима се на врло паушалан начин доводи у питање цео Закон („текст и дух овог Закона у целини грубо крши достојанство сваког човека у Србији“ и „цео Закон је неуставан, тј. у свему споран“). То никако није довољно да Уставни суд, без посебног образложења, покрене поступак у односу на Закон у целини. С друге стране, јасно је и да Суд није покренуо поступак по сопственој иницијативи против Закона у целини, јер се у Решењу о покретању поступка не наводи одговарајућа одредба Закона о Уставном суду која му то допушта (члан 42а став 1 тачка 3 Закона о Уставном суду). Штавише, из образложења сазнајемо да је Суд одлучивао о покретању поступка на седници коју чине све судије јер није постигнута једногласност у одлучивању Великог већа (члан 42а став 1 тачка 5 Закона о Уставном суду). Када се узме у обзир да Суд већ дуже времена ради у крњем саставу (11 од 15 судија) и да у Великом већу није било укупно осам судија који би гласали за решење о покретању поступка, очигледно је не само да није било сагласности двотрећинске већине судија (10) за покретање поступка по сопственој иницијативи Суда већ и да је конкретно решење донетовеома танком већином.

У условима ослабљеног легитимитета Уставног суда за покретање поступка против Закона у целини нису судије морале осетити професионалну и моралну обавезу да посебно образложе такав чин? Покретање поступка против закона у целини крајње је неуобичајено у пракси Суда. У свега две ситуације у којима је то учинили су у питању: Закон о окупљању грађана који је био донет и мењан у време важења Устава од 1990. и који није био усклађиван с важећим Уставом од 2006, па је Уставни суд оценио да се спорна питања тичу уставноправне заснованости одредаба Закона о окупљању грађана које чине његову суштину и стога је одлучио да по сопственој иницијативи покрене поступак за оцену уставности Закона у целини, И Закон о умањењу нето прихода лица у јавном сектору, који је бројао свега седам чланова и у тренутку покретања поступка није више важио. Не образложивши свој радикални чин да покрене поступак против Закона о родној равноправности у целини, Суд није оставио утисак о својој независности, већ напротив – створио утисак о зависности од противуставних извора одлучивања.

Штавише, Уставни суд је обуставио извршење како појединачних аката донетих тако и радњи предузетих на основу свих одредаба Закона о родној равноправности. То се досада никада није десило. Уопште, и када је испитивао само поједине одредбе закона, које су биле предмет његове контроле, Суд је врло ретко примењивао привремену меру. Поводом Закона о родној равноправности Суд је учинио апсолутни преседан, а тај свој тако радикалан чин није ничим поткрепио. То додатно појачава утисак да Уставни суд не штити Устав већ изворе одлучивања који су у супротности с Уставом.

А какав утисак Уставни суд оставља својим дефинисањем спорних уставноправних питања у овом предмету? Најпре, Уставни суд се пита да ли су родна равноправност, која није изричито призната Уставом, и равноправност полова, која јесте призната Уставом, компатибилни или супротстављени појмови. Када је реч о тој „дилеми“, Уставни суд би морао знати да је Комитет

министара Савета Европе још 2007. године усвојио *Препоруку о стандардима и механизмима родне равноправности* у којој изричито стоји да родна равноправност подразумева систематски и свеобухватни приступ борби против дискриминације жена која је специфична по томе што има и структурални и хоризонтални карактер, и прожима све културе и заједнице, као и све секторе, нивое и области, током читавог живота. Дакле, родна равноправност није у супротности с равноправношћу полова већ је предуслов њеног постизања у пуном и суштинском смислу. Сходно томе један од механизма остваривања родне равноправности, а самим тиме и равноправности полова, који се наводи у Препоруци, јесте „доношење и делотворно спровођење закона о родној равноправности“ (став 14). Уставни суд, уместо да узме учешће у делотворном спровођењу Закона о родној равноправности, темељно образложеним одбацивањем неоправданих иницијатива, определио се очигледно за то да га опструира. На основу Препоруке од 2007. донета је под окриљем Савета Европе 2011. године *Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици*. Она такође истиче да је структурална природа насиља према женама родно заснована, да су жене и девојчице изложене већем ризику од родно заснованог насиља у односу на мушкарце и да је зато неопходно „предузети законодавне и друге мере да се донесу и примене на целој држави делотворне, свеобухватне и координисане политике у циљу спречавања свих облика насиља и борбе против њих, а који су обухваћени овом Конвенцијом, као и да се понуде холистички одговори на насиље према женама“ (члан 7 став 1). Штавише, потреба холистичког и концентрисаног приступа у борби против дискриминације жена призната је на универзалном плану још 1979. када је под окриљем Уједињених нација донета *Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена*. Њоме су се државе уговорнице обавезале, између осталог, да „предузимају у свим областима, посебно политичкој, друштвеној, економској и културној све прикладне мере, укључујући законодавне, да би обезбедиле потпун развој и напредак жена, како би им се гарантовало остваривање и уживање људских права и основних слобода, равноправно с мушкарцима“ (члан 3), као и „да уведу правну заштиту права жена на равноправној основи с мушкарцима и да преко надлежних националних судова и других јавних институција обезбеде ефикасну заштиту жена од сваког поступка којим се врши дискриминација“ (члан 2).

Предузимање прикладних мера у свим областима подразумева обавезу за законодавца да донесе целовит закон о родној равноправности, али и одговарајуће обавезе за судове, укључујући ту и уставни суд. Међутим, Уставни суд Србије није се препознао у овим и другим одредбама како Конвенције о спречавању и борби против насиља над женама, такои Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена, које инсистирају на неопходности сарадње свих државних органа у борби за родну равноправност и пружању ефикасне судске заштите од сваког поступка којим се врши дискриминација. За разлику од Уставног суда, Европски суд за људска права схватио је озбиљно обавезу поштовања родне равноправности. Од пресуде *Константин Маркин против Русије* из 2012. године он доследно заступа став „да је данас главни циљ земаља чланица Савета Европе унапређење родне равноправности и да треба предочити веома снажне разлоге да би се таква разлика у поступању могла сматрати оправданом у смислу Конвенције“ (став 127). Суд понавља овај стандард, али иде и корак даље и указује на штетност

родних стереотипа у самом правосудју, односно међу судијама у предмету *Карвало Пинто де Суса Мораис против Португала* из 2017. године (став 54). При свему томе *Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода* не познаје „род“, већ „пол“ као лично својство у погледу којег је забрањена дискриминација (члан 14; члан 1 Протокола бр. 12 уз Конвенцију).

Уставни суд се пита и да ли се родно осетљивим језиком као средством којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности жена и мушкараца, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу, ограничавају права и слободе сваког појединца да се користи језиком према свом слободном уверењу и достојанству личности, односно праву на слободан развој личности, као и слобода мисли и уверења, и слобода мишљења и изражавања. Када је реч о овој „дилеми“, Уставни суд би такође морао знати да је Комитет министара Савета Европе још 1990. године усвојио *Препоруку о елиминисању сексизма у језику*. „Узимајући у обзир да социјалне, културолошке и друге препреке спречавају постизање стварне равноправности међу мушкарцима и женама“ и „наглашавајући темељну улогу језика у стварању друштвеног идентитета појединца и интеракције између језика и социјалних ставова“, Савет Европе препоручује да „влада држава уговорница промовишу употребу језика који одсликава начело равноправности жена и мушкараца и предузму све мере које сматрају одговарајућим с циљем да се: 1. оснажи употреба, колико је то могуће, несексистичког језика и да се узме у обзир постојање, положај и улога жена у друштву као што то тренутне лингвистичке праксе чине за мушкарце; 2. усклади терминологија која се користи у законодавству, јавној администрацији и образовању сначелом равноправности полова; 3. охрабри употреба несексистичког језика у медијима“.

Позивајући се, између осталог и на ту препоруку, Комитет министара Савета Европе је 2007. усвојио раније поменути Препоруку о стандардима и механизмима родне равноправности. У њој се као механизам остваривања родне равноправности, а самим тиме и равноправности полова, наводи „елиминисање сексизма у језику и промовисање употребе језика који одсликава начело родне равноправности“. У оквиру тог механизма наглашава се да су „употреба језика у коме се присуство, једнак статус и улоге жена и мушкараца у друштву подједнако испољавају и третирају са истом вредношћу и достојанством [...] и суштински аспект родне равноправности и приступ постизању супстанцијалне једнакости“ (став 16). Овим актом Савета Европе понавља се претходна препорука државама уговорницама да усмере своје радње „на промоцију употребе несексистичког језика у свим секторима, посебно у јавном сектору и на свим нивоима и у свим облицима образовања и медијима“ (став 17). Међутим, Препорука од 2007. године садржи и елементе на основу којих се утврђује политичка воља и посвећеност држава родној равноправности у овом погледу. Ти елементи су између осталог и постојање и примена норми које намећу обавезу јавном сектору да користи несексистички језик у службеним документима и јасан мандат релевантних институција за праћење спровођења начела употребе несексистичког језика (став 18). Препорука Савета Европе од 2007. године садржи и стандарде и механизме родне равноправности у посебним областима, попут медија. Политичка воља и посвећеност државе родној равноправности у тој области утврђује се, између осталог, и подстицањем „у

мери у којој је то у складу са слободом изражавања, усвајања и спровођења саморегулаторних мера [...] у оквиру медијских организација које обухватају питање полне дискриминације/родне равноправности, промовишу употребу несексистичког језика и представљања нестереотипних слика, и искључују употребу насилних или понижавајућих материјала“ (став 48). Следећи ове препоруке Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама прописује да ће државе уговорнице „предузети неопходне мере за промовисање промена у друштвеним и културним обрасцима понашања жена и мушкараца како би се искорениле предрасуде, обичаји, традиције и друге праксе које се заснивају на идеји инфериорности жена односно на стереотипним улогама жена и мушкараца“ (члан 12 став 1). Штавише, државе уговорнице се обавезују да у областима образовања (формалног и неформалног), спорта, културних и рекреативних установа, као и у средствима јавног информисања предузму „неопходне кораке за увођење [...] материјала о питањима попут једнакости жена и мушкараца, нестереотипних родних улога, узајамног поштовања, ненасилног разрешења сукоба у међуљудским односима, родно заснованог насиља над женама и права на лични интегритет“ (члан 14). На универзалном плану, Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена такође прописује да „државе уговорнице предузимају све подесне мере ради измене друштвених и културних обичаја у погледу понашања мушкараца и жена да би се отклониле предрасуде, као и уобичајена и свака друга пракса заснована на схватању о инфериорности или супериорности једног или другог пола или традиционалној улози мушкараца, односно жена“ (члан 5). У истом духу, и Европски суд за људска права доследно истиче „да је данас главни циљ земаља чланица Савета Европе унапређење родне равноправности [...] и да конкретно, позивање на традиције, опште претпоставке или доминантне друштвене ставове у одређеној земљи не представља довољно оправдање за разлике у поступању на основу пола“ (*Беелер против Швајцарске*, 2022, став 95).

Имајући у виду наведене међународноправне обавезе Србије које проистичу из Европске конвенције за заштиту људских права, Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена и Конвенције о спречавању и борби против насиља над женама, као и препоруке Савета Европе које указују на генезу и сву сложеност наведених обавеза, постављају се нова питања Уставном суду. Наиме, како може да поима људско достојанство које у себи негира достојанство жена? Јер, родна равноправност, укључујући и родно осетљив језик, управо томе служи – остваривању достојанства жена. И које је то уверење – а оно према Европској конвенцији, још од пресуде *Кембел и Косанс против Уједињеног Краљевства* (1982, став 36), и самим тиме према Уставу Србије (члан 18 став 3) не може бити било какво уверење, већ само оно које је израз система вредности „који задовољава одређени степен снаге, озбиљности, кохерентности и важности“ – те за Уставни суд може бити релевантно да му супротстави право на достојанство жена? Подсетимо на доследну јуриспруденцију Европског суда, да је данас главни циљ земаља чланица Савета Европе унапређење родне равноправности и да треба предочити веома снажне разлоге да би се таква разлика у поступању могла сматрати оправданом у смислу Конвенције“. Произлази да је Уставни суд био дужан да поднете иницијативе одбаци као очигледан вид злоупотребе људских права, а не да их легитимише покретањем поступка на основу њих. Може се рећи, парафразирајући Европски суд (*Олингер против Аустрије*, 2006, став 49) да је

Уставни суд придао премали значај праву жена на достојанство у односу на „достојанство“ и „уверења“ иницијатора поступка.

Када се све то узме у обзир, не може се разумети ни став Уставног суда да су нејасне и непрецизне одредбе Законау којима се наводи да „родно осетљив језик јесте језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу“ (члан 6 став 1 тачка 17). Исто важи и за став Уставног суда да су нејасне и непрецизне одредбе о дужности средстава јавног информисања „да развијањем свести о значају родне равноправности доприносе сузбијању родних стереотипа, друштвених и културних образаца, обичаја и праксе засноване на родним стереотипима, дискриминације на основу пола, односно рода и других личних својстава, као и родно заснованог насиља, насиља у породици и насиља према женама“ (члан 44 став 3). Такође се не може разумети ни став Уставног суда да су нејасне и непрецизне одредбе Закона о: посебним мерама за остваривање и унапређивање родне равноправности које одређује и спроводи орган јавне власти и послодавац, а којима се обезбеђује „употреба родно сензитивног језика како би се утицало на уклањање родних стереотипа при остваривању права и обавеза жена и мушкараца“ (члан 10 став 3 тачка б); као и дужности органа јавне власти „да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни, примену међународних стандарда и Уставом гарантованих права у тој области, [...] као и да, у оквирима својих надлежности, воде политику једнаких могућности за жене и мушкарце и планирају, доносе, спроводе и јавно објављују резултате посебних мера“ (члан 25 став 1).

Произлази да се „спорним уставноправним питањима“ оставља утисак потпуне нестручности Уставног суда – непознавања релевантних извора права, садржине преузетих међународних обавеза Републике Србије и значења људских права зајемчених Уставом од 2006. године. Али и више од тога, „Спорним уставноправним питањима“ дефинитивно се потврђује претходни утисак о подређености Уставног суда противуставним изворима одлучивања у Републици Србији.

Посебно је питање обавезе поштовања родно осетљивог језика у смислу „језика који је у складу са граматичким родом“ и његове употребе „у називима радних места, положаја, звања и занимања“ у оној мери у којој се ова питања односе на стандардизацију језика, која пак иде својим током – било да је у складу са законским захтевима, било да иде испред њих, било да каска за њима. Ова лингвистичка питања су важна за родну равноправност из разлога које је Савет Европе навео у *Препоруци о елиминисању сексизма у језику*, наиме, да „сексизам који карактерише тренутне лингвистичке праксе [...], а који се огледа у превладавању мушког рода над женским родом, спречава успостављање равноправности међу мушкарцима и женама јер ставља у сенку постојање жена као половине људског рода“. С обзиром на потребу тражења лингвистичких решења за наведене законске захтеве, прописано је да примена родно осетљивог језика „у уџбеницима и наставном материјалу, као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима, занимањима и лиценцама, као и у

другим облицима образовно-васпитног рада“ ступа на снагу три године од доношења Закона (члан 73 став 2 Закона, у вези с чланом 37 став 1 тачка 4 подтачка 3 Закона). Исти *vacatio legis* прописан је и у погледу дужности средства јавног информисања да „приликом извештавања користе родно осетљив језик“ (члан 73 став 2 Закона, у вези с чланом 44 став 3). Из датих лингвистичких разлога дилема постоји и када је реч одужности органа јавне власти „да континуирано прате [...] употребу родно осетљивог језика у називима радних места, положаја, звања и занимања“ (члан 25 став 1 Закона). Произлази да се заиста отвара питање јасности и прецизности примене родно осетљивог језика у оквиру стандардизованог типа српског језика и језика националних мањина на којима се остварују настава у образованом систему и информисање, и који су у службеној употреби на одређеним подручјима Републике Србије, утолико пре што је Законом прописана прекршајна одговорност ако се не поступи по обавезама наведеним у члану 37.

III

С обзиром на наведено захтевамо од Уставног суда да без одлагања:

- 1) обустави поступак за утврђивање неуставности Закона о родној равноправности у целини; и
- 2) закаже јавну расправу – у односу на појединачно оспорене одредбе Закона – како би се темељно расправила она спорна питања која то заиста заслужују.

Потписници - професори правних факултета:

1. Др Маријана Пајванчић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Новом Саду у пензији
2. Др Фуада Станковић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Новом Саду у пензији
3. Др Марија Драшкић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду
4. Др Весна Ракић Водинелић, редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду у пензији
5. Владимир Водинелић, редован професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду у пензији
6. Др Гордана Ковачек Станић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Новом Саду

7. Др Радмила Васић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду у пензији
8. Др Драгица Вујадиновић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду
9. Др Невена Петрушић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Нишу
10. Др Јасминка Хасанбеговић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду у пензији
11. Др Ненад Димитријевић, редовни професор Централно европског универзитета у пензији
12. Др Невена Вучковић Шаховић, редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду у пензији
13. Др Душица Палачковић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Крагујевцу
14. Др Раденка Цветић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Новом Саду у пензији
15. Др Ирена Пејић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Нишу
16. Др Виолета Беширевић, редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду
17. Др Миодраг Јовановић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду
18. Др Драгор Хибер, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду у пензији
19. Др Бојан Пајтић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду
20. Др Ивана Крстић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду
21. Др Танасије Маринковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду
22. Др Бранко Радуловић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду
23. Др Наталија Жунић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Нишу у пензији
24. Др Маја Настић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Нишу
25. Др Татјана Папић, редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду

26. Др Јелена Јеринић, редовна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду
27. Др Зорица Мршевић, ванредна професорка на Факултету за европске правно-политичке студије
28. Др Весна Петровић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду у пензији
29. Др Петар Теофиловић, ванредни професор Правног факултета Лазар Вркатић у Новом Саду
30. Др Светислав Костић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду
31. Др Бојана Чучковић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета у Београду
32. Др Бојан Спаић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду
33. Др Јелена Арсић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду
34. Др Јелена Симић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета Унион у Београду
35. Др Маја Лукић Радовић, ванредна професорка Правног факултета Универзитета у Београду
36. Др Марко Божић, ванредни професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду
37. Др Марко Јовановић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду
38. Др Срђан Милошевић, доцент Правног факултета Универзитета Унион у Београду